

Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje

Závodní 205, 360 06 Karlovy Vary

Č.j.:HSKV-857/PCNP-2008

Karlovy Vary, 9. června 2008

Počet listů: 13

Přílohy:1/3

Schvaluji:

.....
plk. Ing. Václav Klemák
ředitel HZS Karlovarského kraje

Koncepce ochrany obyvatelstva Karlovarského kraje do roku 2013 s výhledem do roku 2020

Karlovy Vary 2008

Obsah

1.	Úvod.....	3
2.	Připravenost pracovníků veřejné správy, právnických a fyzických osob včetně pedagogů a školní mládeže	3
3.	Základní organizační a technická opatření ochrany obyvatelstva	4
3.1.	Oblast varování a vyrozumění	4
3.2.	Oblast evakuace	5
3.3.	Oblast ukrytí.....	5
3.4.	Oblast nouzového přežití	6
3.5.	Ochrana osob před kontaminací.....	7
3.6.	Oblast humanitární pomoci a spolupráce s neziskovými organizacemi	7
3.7.	Monitorování radiační, chemické a biologické situace.....	7
3.8.	Informování obyvatelstva a preventivně výchovná činnost.....	8
4.	Plánování a řešení opatření k ochraně obyvatelstva pro mimořádné události, vojenské a nevojenské krizové situace	8
4.1.	Oblast plánování, přípravy a prevence.....	8
4.1.1.	Civilní nouzové plánování	8
4.1.2.	Krizové řízení.....	9
4.1.3.	Kritická infrastruktura.....	9
4.1.4.	Hospodářská opatření pro krizové stavy	10
4.2.	Ochrana před povodněmi	10
4.3.	Řešení ochrany obyvatelstva v případě stavu ohrožení státu a válečného stavu	10
5.	Připravenost sil a prostředků.....	11
5.1.	Jednotky požární ochrany a zařízení civilní ochrany	11
5.2.	Síly a prostředky za válečného stavu	12
5.3.	Operační řízení	12
6.	Materiální a finanční zabezpečení.....	12
7.	Závěr	13

Pozn. Dokument neprošel jazykovou úpravou.

1. Úvod

„Koncepte ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020“ (dále jen „koncepte“) je aplikována na podmínky a možnosti Karlovarského kraje a vychází z Koncepte ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 zpracované MV-GŘ HZS ČR přijaté Usnesením vlády č. 165 ze dne 25. února 2008.

V koncepci je zvládnutá potřeba zvýšení informovanosti a vzdělání v oblasti ochrany obyvatelstva, posílení materiálního zabezpečení složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), správních úřadů, obcí, právnických a fyzických osob za ochranu obyvatelstva.

Ústředním správním úřadem ve věcech ochrany obyvatelstva je Ministerstvo vnitra a garantem za přípravu a plnění základních opatření v oblasti ochrany obyvatelstva v Karlovarském kraji je Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje ve spolupráci se správními úřady Karlovarského kraje zejména Krajským úřadem Karlovarského kraje a jednotlivými obcemi.

V dalším období budou připravována opatření legislativní i nelegislativní povahy, obsažená zejména v *Návrhu optimalizace současného bezpečnostního systému ČR*¹. Jedním z limitujících faktorů dalšího zvyšování úrovně připravenosti opatření k ochraně obyvatelstva zejména v oblasti materiálního zabezpečení je výše rozpočtovaných finančních prostředků.

Společnost, která má přijatý soubor právních, technických, organizačních, finančních, vzdělávacích a dalších ochranných opatření k minimalizaci, resp. k překonání následků mimořádných událostí a krizových situací a v praxi ho úspěšně realizuje, lze charakterizovat jako bezpečnou společnost. Bude ji vytvářet veřejná správa, která zabezpečí podmínky pro přístup občanů k informacím o rizicích vzniku mimořádných událostí, možných následcích a zároveň o přijatých opatřeních k ochraně jejich životů a zdraví, majetku a životního prostředí.

Zejména obec za pomoci složek IZS musí více sehrávat rozhodující roli v informovanosti, resp. přípravě občanů k sebeochraně a vzájemné pomoci při mimořádných událostech a krizových situacích. Využívá k tomu hromadných komunikačních prostředků a všech dostupných prostředků propagace. Důležitou úlohu v této oblasti bude plnit podniková sféra a občané na základě budovaného systému ochrany obyvatelstva a v jeho rámci vymezených úkolů. Veřejná správa i podniková sféra musí motivovat a získat občany k aktivní účasti na zajišťování vlastní bezpečnosti, bezpečnosti svých zaměstnanců, spoluobčanů a blízkých.

To vše znamená řešit nedostatečnou připravenost obyvatelstva pro ochranu, obranu a zvládnutí krizových situací, koordinaci přípravy obyvatelstva a to jak dospělých, tak i dětí a mládeže, která by zahrnovala přípravu na možné situace. Občané mají právo na pomoc státu, ale mají i povinnosti a spoluodpovědnost za svoji ochranu.

2. Připravenost pracovníků veřejné správy, právnických a fyzických osob včetně pedagogů a školní mládeže

Připravenost pracovníků veřejné správy, právnických osob bude i nadále řešena v souladu s koncepčními dokumenty vydávanými z centrální úrovně. Ke zkvalitnění připravenosti fyzických osob se jeví jako potřebné přijmout *Program výchovy a vzdělávání obyvatelstva k jeho bezpečnosti a ochraně při mimořádných událostech a krizových situacích*. Pedagogové se budou vzdělávat v rámci dalšího vzdělávání pedagogů a školní mládež se bude vzdělávat v souladu s rámcovými vzdělávacími programy základních a středních škol v rámci postupně budovaného systému PVČ - viz kapitola 3.8. K tomu budou poskytovány materiály a to jak v listinné, tak elektronické formě. Pedagogové budou vzdělávání v seminářích, kde jim

¹ usnesení vlády ČR ze dne 21. září 2005 č. 1214; usnesení vlády ČR ze dne 9. ledna 2008 č. 7

budou předávány aktuální metodické pomůcky (letáky, příručky apod.) a také mohou využívat materiály umístěné na internetu (webové stránky HZS, ÚZZS, portál krizového řízení, portál Záchraný kruh apod.).

3. Základní organizační a technická opatření ochrany obyvatelstva

3.1. Oblast varování a vyrozumění

V současné době HZS Karlovarského kraje provozuje Jednotný systém varování a vyrozumění (dále jen „JSVV“) včetně koncových prvků v počtu 192 a z toho je 5 místních (obecních) rozhlasů.

Koncové prvky JSVV se umísťují do obcí s počtem nad 500 obyvatel, v zónách havarijního plánování a v dalších místech možného vzniku mimořádné události.² Současný stav rozmístění koncových prvků JSVV je dostatečný a nepředpokládá se s jeho dalším rozšiřováním.

V souladu s metodickými pokyny MV-GŘ HZS ČR a finančními možnostmi bude JSVV udržován, případně modernizován.

Předpokládá se, že obec bude zajišťovat a provozovat na vlastní náklady koncové prvky varování (např. rotační či elektronické sirény, příp. obecní bezdrátový rozhlas), které jsou využívány orgány samosprávy k informování obyvatelstva o běžných záležitostech obce a zabezpečí vyslání varovného signálu a tísňové informace obyvatelstvu na území obce před hrozící nebo nastalou mimořádnou událostí. Koncový prvek varování musí umožňovat ovládání z operačního a informačního střediska IZS všech úrovní (centrum, kraj) a vstup pro poskytování tísňové informace velitelem zásahu, tzn. obecní rozhlas nebo elektronická siréna.

Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby provozující nebezpečná zařízení, jako jsou provozovatelé objektů nebo zařízení zařazených do skupiny B³, budou v souladu s pokyny MV-GŘ HZS ČR zajišťovat technické prostředky pro varování obyvatelstva v zóně havarijního plánování. Vlastníci vybraných vodních děl I., II. a III. kategorie⁴ (např. Povodí Ohře, Povodí Vltavy) budou zajišťovat technické prostředky pro varování obyvatelstva na území ohroženém zvláštními povodněmi.⁵

Právnícké osoby nebo podnikající fyzické osoby provozující objekty a zařízení, ve kterých dochází dočasně nebo trvale ke shromažďování velkého počtu osob (nákupní centra, sportovní haly a stadiony, střediska zimních sportů, letiště apod.), a které mohou být potenciálně ohroženy mimořádnými událostmi (např. požár, výbuch, zřícení budovy, únik nebezpečných látek, teroristický útok) budou, podle pokynů HZS Karlovarského kraje (MV-GŘ HZS ČR), na své náklady zajišťovat informační (místní) systémy⁶, které lze připojit na infrastrukturu systému varování tak, aby bylo možné státem, obcí nebo velitelem zásahu informovat obyvatelstvo, které se dočasně zdržuje v objektu a jeho blízkosti v případě ohrožení mimořádnou událostí.

Podle pokynů MV-GŘ HZS ČR a finančních možností vybuduje HZS Karlovarského kraje obousměrný systém se sběrem informací o stavu koncových prvků a s možností měření vybraných fyzikálních veličin (např. výška hladiny vodního díla nebo vodního toku) v místech ohrožení obyvatelstva zvláštními povodněmi, ve vybraných lokalitách (zónách), kde hrozí únik nebezpečných škodlivin a u subjektů, které tyto látky skladují nebo vyrábějí a v jejichž okolí je

² Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

³ zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů

⁴ zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵ Usnesení vlády ČR č. 165 ze dne 25. února 2008

⁶ ČSN 730831

velká hustota osídlení např. zimní stadiony dislokované v bytové zástavbě – Cheb, Mariánské Lázně, Sokolov a Ostrov. K předání tísňové informace obyvatelstvu HZS Karlovarského kraje zabezpečí vstup ze systému varování do hromadných sdělovacích prostředků (televize, kabelové televize, rozhlasu apod.), a informačních systémů, případně bude umožněno využití dalších systémů k přenosu informací v rádiových sítích (např. RDS-rádio data systém) v souladu s pokyny MV-GŘ HZS ČR.

Vyrozumění se provádí cestou Operačního a informačního střediska HZS Karlovarského kraje běžnými komunikačními prostředky. Základním prostředkem pro vyrozumění je systém automatického předávání hlasových zpráv AMDS prostřednictvím telefonních linek. Jako další cesty slouží SMS zprávy, popřípadě fax a e-mail. Jako další varianta vyrozumění je možné využít hromadné sdělovací prostředky, se kterými HZS Karlovarského kraje uzavřelo dohody. Jedná se o tyto regionální rozhlasové stanice: Český rozhlas, regionální studio Plzeň, Rádio Evropa 2, Rádio Dragon s.r.o. a Rádio Egrensis s.r.o. Nouzově se použije analogová radiová síť HZS. Systém je funkční a do budoucna se nepředpokládá jeho zásadní změna.

Pro komunikaci orgánů krizového řízení a dalších důležitých subjektů se i nadále počítá s využíváním funkcionality přednostního spojení poskytované mobilním operátorem.

3.2. Oblast evakuace

V současnosti je oblast evakuace rozpracována na změněné podmínky s převládající samovolnou evakuací. To znamená, že po výzvě obyvatelstvo samo opouští prostory ohrožené mimořádnými událostmi a krizovými situacemi bez požadavků na orgány zajišťující a provádějící evakuaci.

Plánování evakuace bude vycházet ze souhrnné analýzy rizik mimořádných událostí ohrožujících území Karlovarského kraje.⁷ Přípravu evakuačních opatření bude nutné zaměřit na zvládnutí převážně samovolné evakuace. K tomu budou organizována pracovní jednání a instrukčně metodická zaměstnání s jednotlivými složkami zabezpečujícími evakuaci jako je Policie ČR, starostové obcí, velitelé jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí apod. s ohledem na nejzávažnější rizika v Karlovarském kraji jako jsou např. území ohrožená zvláštními povodněmi při protržení hrází vodních děl I., II. a III. kategorie a území v zónách vnějšího havarijního plánování.

Odpovědné orgány obcí budou připravovat organizační opatření pro přednostní zajištění evakuace vybraných skupin obyvatelstva² do předem určených objektů s důrazem na řešení systému registrace evakuovaných. K tomuto úkolu HZS Karlovarského kraje stanoví postup a bude organizovat pracovní jednání se starosty obcí. Obyvatelstvo bude informováno o připravených opatřeních k zajištění evakuace v rámci preventivně výchovné činnosti např. formou letáků, kterými budou seznámeni s hrozícími riziky a možnými reakcemi na ně.

Samostatně bude řešeno dopravní a pořádkové zabezpečení. Odpovědné orgány (Policie ČR a příp. městské a obecní policie) budou realizovat dopravní a pořádkové zabezpečení v podmínkách Karlovarského kraje.

3.3. Oblast úkrytí

Současný stav úkrytového fondu v Karlovarském kraji je 120 stálých úkrytů CO (tlakově odolných i tlakově neodolných) vedených v evidenci HZS Karlovarského kraje⁸ s celkovou kapacitou 30481 ukryvaných osob. HZS Karlovarského kraje vede i evidenci vyřazených stálých úkrytů CO.

Z bezpečnostní strategie ČR vyplývá, že minimálně ve střednědobém výhledu je možno vyloučit možnost přímého vojenského ohrožení našeho území. Z tohoto pohledu není uvažováno s využitím stálých úkrytů CO, které byly vybudovány a předurčeny k ochraně obyvatelstva před

⁷ Č.j.:11-32/BR/04

⁸ SW Úkryty 2004.

ničivými účinky zbraní hromadného ničení a proto se bude pokračovat ve vyřazování stálých úkrytů z evidence HZS.

K ukrytí při mimořádných událostech, kde je riziko kontaminace nebezpečnými látkami a účinky pronikavé radiace, je občanům doporučováno využívat přirozené ochranné vlastnosti staveb (improvizované ukryty). Ve spolupráci s HZS budou rozhodující úlohu při organizaci ukrytí sehrávat orgány obcí zejména v souvislosti s vytipováním objektů a prostorů vhodných pro improvizované ukrytí obyvatelstva.

V případě hrozby válečného konfliktu by k ukrytí osob posloužily funkční stálé úkryty a stálé úkryty vhodné k zprovoznění k původnímu účelu⁹. Ostatní vytipované prostory by byly využity k úpravě na improvizované ukrytí.

3.4. Oblast nouzového přežití

Vytvoření předpokladů ke splnění úkolů nouzového přežití obyvatelstva se bude i nadále dosahovat realizací systému opatření, přijatých a zabezpečených před vznikem krizové situace nebo i v jejím průběhu, zaměřených k ubytování obyvatelstva, jeho zásobování základními potravinami, pitnou vodou a na poskytování základních služeb¹⁰. K zabezpečení nouzového přežití obyvatelstva, zejména evakuovaných osob, budou využívána především vhodná stacionární zařízení s možností ubytování a stravování např. hotely, penziony, školní zařízení.

Nyní je pro mimořádné události k dispozici na krajské úrovni mobilní kontejner nouzového přežití včetně záchranářského stanu pro poskytnutí rychlé, účinné a neodkladné pomoci jak obyvatelstvu, tak i zásahovým složkám. Kontejner je připraven k okamžitému výjezdu na výzvu velitele zásahu. Je určen ke krátkodobému odpočinku 25 – 50 osob minimálně na 24 hodin¹¹. U HZS Karlovarského kraje je k dispozici celkem 7 záchranářských stanů (nafukovacích) použitelných pro nouzové přežití s podlahovou plochou celkem 200 m². HZS Karlovarského kraje uzavřel dohody o poskytnutí pomoci s 9 školskými zařízeními k poskytnutí nouzového ubytování v celkovém počtu pro 1841 osob a stravování v celkovém počtu pro 3392 osob.

Na úrovni územních odborů jsou připraveny soupravy k okamžitému použití uložené na 7 stanicích HZS Karlovarského kraje. Jedná se o soupravy materiálu nouzového přežití vždy pro 20 osob, které budou vyvezeny silami a prostředky stanice při vyhlášení prvního nebo druhého stupně poplachu.

Záměrem HZS Karlovarského kraje do budoucna je pořídit a využívat mobilní kontejnerové soupravy pro zabezpečení nouzového přežití i pro realizaci záchranných a likvidačních prací při řešení mimořádných událostí či krizových stavů v souladu se zpracovaným „Kontejnerovým programem HZS Karlovarského kraje“¹¹. Tyto kontejnerové soupravy budou využitelné i jako „Základna humanitární pomoci Karlovarského kraje“. Materiál potřebný pro zabezpečení činnosti této základny bude obnovován, ošetřován a uskladněn tak, aby byl okamžitě použitelný pro řešení mimořádné události.

V centrálním skladu HZS Karlovarského kraje v Karlových Varech jsou uloženy soupravy k následnému použití, které jsou určeny pro územní odbory v Chebu, Sokolově a pro stanice Karlovy Vary a Toužim. Jedná se celkem o 3 soupravy materiálu nouzového přežití vždy pro 200 osob. Dále je zde uložen ostatní materiál nouzového přežití, materiál pro záchranné a obnovovací práce a materiál Správy státních hmotných rezerv (dále jen „SSHR“), jehož ochránovatel je na základě smlouvy HZS Karlovarského kraje.

Dále bude uzavřena dohoda o poskytnutí nouzového ubytování a stravování v rámci ORP Ostrov, která byla v minulosti vypovězena ze strany poskytovatele.

⁹ Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

¹⁰ Č.j.:PO-313-2/OOB-2006

¹¹ Č.j.: HSKV-30/IZS-2008

3.5. Ochrana osob před kontaminací

V současné době je v rámci HZS Karlovarského kraje k dispozici 5 souprav určených k dekontaminaci osob, sloužících zejména pro dekontaminaci zasahujících složek IZS. Jsou umístěny na těchto stanicích HZS: 1 ks Cheb, 1 ks Karlovy Vary, 2 ks Chemické závody Sokolov, 1 ks Sokolov, z toho 4 soupravy, ve kterých se najednou může dekontaminovat pouze 1 osoba a 1 souprava pro současnou dekontaminaci 6 osob. K provádění dekontaminace většího počtu osoby budou vyžádány vyčleněné síly a prostředky Armády ČR a využit opěrný bod k provádění dekontaminace osob a techniky HZS Středočeského kraje¹².

K ochraně osob před radioaktivní kontaminací a účinky nebezpečných chemických látek je občanům doporučováno k ochraně dýchacích cest, očí a povrchu těla používat prostředky improvizované ochrany. Podle Konceptce chemické služby HZS ČR¹³ MV-GŘ HZS ČR zpracuje zásady a postupy při dekontaminaci většího počtu osob a zásady doplnění moderních mobilních prostředků pro zabezpečení tohoto úkolu.

Hromadná dekontaminace oděvů je nereálná, převážně se bude provádět likvidace oděvů např. ve spalovnách. K tomu bude zpracován přehled spaloven, které by mohly být pro dekontaminaci oděvů využity. V Karlovarském kraji není k tomu určená spalovna a musely by se využít spalovny v rámci ČR.

3.6. Oblast humanitární pomoci a spolupráce s neziskovými organizacemi

Oblast humanitární pomoci je v současné době v rámci Karlovarského kraje řešena v souladu nařízením vlády¹⁴ a uzavřenými čtyřmi dohodami v rámci IZS¹⁵. Počet uzavřených dohod je dostačující a nebudou se uzavírat další dohody v této oblasti.

Ve spolupráci s nevládními organizacemi je třeba vytvořit systém poskytování adresné a efektivní humanitární pomoci postiženému obyvatelstvu s využitím odpovídajícího informačního systému evidujícího nabídky, poptávky, které se budou cíleně a aktuálně využívat, který vychází ze stanovených „Zásad postupu HZS krajů při organizování a koordinaci přijetí daru movitých věcí, nabídnutých tuzemskými dárce v rámci humanitární pomoci“¹⁶. Tato problematika bude řešena v rámci informačního systému na podporu krizového řízení (dále jen „ISKŘ“).

3.7. Monitorování radiační, chemické a biologické situace

V současnosti je u HZS Karlovarského kraje zřízeno Krajské vyhodnocovací středisko ZHN dle usnesení vlády¹⁷ a Konceptce chemické služby¹³. Na území kraje jsou rozmístěny hlásiče úrovně radiace, radiometry a chemické průkazníky na každé stanici HZS Karlovarského kraje. HZS Karlovarského kraje zabezpečí opětovné proškolení určených funkcí k obsluze těchto přístrojů.

Úkoly při zabezpečování zjišťování, předávání, vyhodnocování a využívání údajů o radiační, chemické a biologické situaci za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, při řešení krizových situací spojených s teroristickými útoky a pro řešení mimořádných událostí v zahraničí budou plněny v souladu s Harmonogramem CBRN¹⁷, se stanovením odpovědnosti za plnění jednotlivých úkolů. Zde může být využito Krajské vyhodnocovací středisko ZHN u HZS Karlovarského kraje. Na MV-GŘ HZS ČR je vedena databáze odborníků na národní úrovni v oblasti jaderné, chemické a biologické ochrany a bude prováděna jejich příprava cestou MV-GŘ HZS ČR.

¹² Pokyn GŘ HZS ČR a náměstka MV č. 27/2006 ve znění pokynu GŘ HZS ČR č. 14/2007

¹³ ISBN 80-86640-40-X

¹⁴ Nařízení vlády č. 463/2000 Sb.

¹⁵ Občanské sdružení ADRA, Český červený kříž, oblastní spolek Cheb, Český červený kříž, oblastní spolek Karlovy Vary, Farní charita Karlovy Vary

¹⁶ Č.J.:PO-377-7/OOB-2003

¹⁷ usnesení vlády ČR ze dne 15. prosince 2004 č. 1276; usnesení vlády ČR ze dne 26. dubna 2006 č. 471

Po vyhodnocení zkušebního provozu modernizovaných stacionárních hlásičů úrovně radiace řady DC-4 budou postupně zřízeny měřící body v síti těchto hlásičů u HZS ČR.

3.8. Informování obyvatelstva a preventivně výchovná činnost

V současnosti se provádí preventivně výchovná činnost a informování obyvatelstva (dále jen „PVC“) po třech liniích:

1. PVC organizuje HZS Karlovarského kraje samostatně pomocí svých internetových stránek, dny otevřených dveří na stanicích HZS, pomocí vydávaných odborných materiálů cestou MV-GŘ HZS ČR,
2. HZS Karlovarského kraje ve spolupráci se složkami IZS např. formou ukázek společných zásahů, dnů IZS, apod.,
3. Ve spolupráci s orgány veřejné správy, např. krajským úřadem, obcemi či nestátními neziskovými organizacemi jako např. s Asociací „Záchranný kruh“ o.s., která byla zřízena ve spolupráci se záchrannými složkami v Karlovarském kraji.

PVC bude organizována s cílem zvýšení připravenosti obyvatelstva všech věkových skupin pro obranu, ochranu a zvládnutí krizových situací. Základním prvkem systému ochrany obyvatelstva musí být informovaný a sebevzdělaný občan, který bude umět reagovat na přijímaná opatření, chránit sebe a poskytovat pomoc ostatním osobám.

S cílem dosažení výše uvedeného HZS Karlovarského kraje zpracoval "Zaměření a formy provádění preventivně výchovné, propagační a ediční činnosti v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému¹⁸". Současně zpracoval zásady zabezpečení tvorby a jednotného postupu realizace této preventivně výchovné činnosti¹⁸, které jsou a do budoucna nadále budou postupně realizovány. V souladu s doporučením MV-GŘ HZS ČR budou tyto zásady upřesňovány s orientací na jednotlivé cílové skupiny obyvatelstva.

HZS Karlovarského kraje bude pokračovat v odborné přípravě lektorů, kterých je již vyškoleno dvacet z řad příslušníků HZS Karlovarského kraje pro jejich profesionální i dobrovolnou spolupráci se školami v oblasti preventivně výchovné činnosti ve vztahu k žákům, dětem a mládeži.

I do budoucna se počítá se zaměřením PVC nejen na pedagogy a žáky základních a středních škol, matky s dětmi, ale i na ostatní skupiny obyvatelstva jako například tělesně, sluchově a zrakově postižené, osoby vyššího věku se zajištěním jednotné informovanosti o rizicích běžného každodenního života i hrozících mimořádných událostech a krizových situacích.

HZS Karlovarského kraje se základními i ostatními složkami IZS, Karlovarským krajem a dalšími subjekty (např. Asociací „Záchranný kruh“, o.s.) bude podporovat na území kraje realizaci vybudování potřebné infrastruktury pro výcvik a vzdělávání včetně meziregionální a přeshraniční spolupráce.

4. Plánování a řešení opatření k ochraně obyvatelstva pro mimořádné události, vojenské a nevojenské krizové situace

4.1. Oblast plánování, přípravy a prevence

4.1.1. Civilní nouzové plánování

V současné době je civilní nouzové plánování obsaženo ve schváleném Krizovém plánu

¹⁸ Pokyn KŘ HZS KK č. 29/2005

Karlovarského kraje¹⁹, který byl schválen bezpečnostní radou kraje v únoru 2005 jako souhrnný plánovací dokument, který obsahuje opatření a postupy k řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Civilní nouzové plánování²⁰ (dále jen „CNP“) bude i nadále představovat procesní nástroj k předcházení závažných mimořádných událostí a krizových situací a k zajištění připravenosti na jejich zvládnutí. Základní zaměření a působnost CNP bude realizována zejména v oblastech ochrany obyvatelstva, udržení přijatelné formy společenského a hospodářského života se schopností zajišťovat nezbytné civilní zdroje za krizových stavů, fungování kritické infrastruktury, opatření při použití zbraní hromadného ničení vůči civilnímu obyvatelstvu i vzdělávání odborníků a veřejnosti. K tomu bude nutné aktualizovat a upřesňovat Krizový plán Karlovarského kraje a Dílčí plán obrany.

4.1.2. Krizové řízení

Krizové řízení v ČR je kodifikováno zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. HZS Karlovarského kraje zabezpečuje koordinaci přípravy na krizové stavy a jejich řešení cestou sjednocování postupů krajského a obecních úřadů, právnických a podnikajících fyzických osob, a provádění kontroly krizového plánu kraje.

V rámci vytvářeného informačního systému krizového řízení, jehož garantem je MV-GŘ HZS ČR, budou vytvořeny sofistikované nástroje k informačnímu zabezpečení úkolů v oblasti ochrany životů a zdraví obyvatel a majetkových hodnot na všech stupních krizového řízení.

4.1.3. Kritická infrastruktura

Kritickou infrastrukturou (dále jen „KI“) se rozumí výrobní i nevýrobní systémy, jejichž nefunkčnost by měla vážné dopady na bezpečnost, ekonomiku a zachování nezbytného rozsahu dalších základních funkcí státu při krizových situacích²⁰. Její narušení má negativní dopad na několik úrovní, a to na národní úrovni ovlivňuje zajištění základních funkcí státu a na krajské a místní úrovni má vliv na zajištění základních funkcí území. V současné době je zpracována databáze subjektů a objektů KI, která je součástí krizového plánu kraje.

Na ústřední úrovni bude zpracována Komplexní strategie ČR k řešení problematiky KI a poté Národní program ochrany KI, jak vyplývá z Harmonogramu dalšího postupu zpracování dokumentů Komplexní strategie ČR k řešení problematiky kritické infrastruktury a Národního programu ochrany kritické infrastruktury²¹ a to do konce roku 2010. Úkoly a podmínky ochrany KI budou následně zapracovány do krizové legislativy a v rámci Karlovarského kraje budou zapracovány do krizového plánu kraje a plánů krizové připravenosti subjektů KI²².

Dva příslušníci HZS Karlovarského kraje byli zařazeni do pracovní skupiny vytvořené pro podporu činností na těchto strategických dokumentech (Komplexní strategie KI a Národní program KI) a aktivně se zúčastňují jednotlivých činností spojených s tvorbou těchto dokumentů.

Smyslem ochrany kritické infrastruktury musí být minimalizace dopadů výpadku činnosti těchto infrastruktur tak, aby narušení funkcí, činností nebo služeb bylo krátkodobé, málo četné, zvladatelné přinejmenším provizorním nebo alternativním způsobem a územně omezené tak, aby postihlo co nejmenší počet obyvatelstva. Toho se bude docílovat konkrétními opatřeními vedoucími ke zvýšení odolnosti subjektů KI, které sami přijmou proti vnějším vlivům jako jsou např. mimořádné události a krizové situace.

¹⁹ Č.j.:11/BR/04

²⁰ Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu, MV ČR 2004

²¹ Usnesení vlády č. 170 ze dne 25.2.2008

²² Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. v aktuálním znění

4.1.4. Hospodářská opatření pro krizové stavy

V současné době jsou hospodářská opatření pro krizové stavy²³ (dále je „HOPKS“) obsažena v krizovém plánu kraje jako plán nezbytných dodávek a jejich dodavatelů. Tvorba těchto opatření je jedním z úkolů vybraných správních úřadů (krajský úřad, určené obce) při přípravě na zvládnutí krizových situací za všech krizových stavů. Tyto orgány budou dále upřesňovat a stanovovat HOPKS formou organizačních, materiálních nebo finančních, popřípadě personálních a jiných opatření.

Správa státních hmotných rezerv provozuje Informační systém plánování civilních zdrojů, kterým je informační systém ARGIS jako hlavní nástroj informační podpory hospodářských opatření pro krizové stavy v oblasti zajišťování věcných zdrojů. Zpracovatelem plánu nezbytných dodávek je Krajský úřad Karlovarského kraje a sběr dat zajišťuje HZS Karlovarského kraje.

K tomu budou oslovovány právnické a podnikající fyzické osoby, aby na výzvu poskytovaly údaje o svých výrobních a skladovacích kapacitách či jiné údaje. Poté budou zahrnuty do krizového plánu kraje.

Po vyhlášení některého krizového stavu budou na výzvu správních úřadů poskytovat nezbytné dodávky (příp. mobilizační dodávky).

4.2. Ochrana před povodněmi

V rámci Karlovarského kraje je provozován digitální povodňový plán kraje jako základní dokument pro zvládnutí povodní vyplývající z legislativy⁴. Opatření k ochraně obyvatelstva při povodních (přirozených do Q100 a zvláštních) jsou obsažena v havarijním plánu kraje.

HZS Karlovarského kraje je ochráňovatelem protipovodňových stěn od Správy státních hmotných rezerv, které jsou uloženy v centrálním skladu v počtu 4 ks. Na každé stanici HZS Karlovarského kraje vyjma stanice Chemické závody je člun umožňující zásah na volné hladině.

V dalším období bude pozornost věnována dalšímu důkladnému rozpracování opatření k ochraně obyvatelstva před povodněmi v havarijním plánu kraje, jak je uvedeno v dílčích částech kapitoly 3 této koncepce. Pozornost a organizační opatření ochrany obyvatelstva budou zaměřeny zejména na nouzové přežití postiženého obyvatelstva (evakuace, vytipování dostatečných kapacit pro nouzové ubytování a stravování, poskytování prostředků pro nouzové přežití, stejně tak jako nezbytných služeb a spolupráce s neziskovými organizacemi v této oblasti) a prostředky pro zabezpečení a usnadnění návratu do postižených míst. Pokračovat se bude v pravidelném procvičování připravenosti orgánů krizového řízení k řešení ochrany před povodněmi.

4.3. Řešení ochrany obyvatelstva v případě stavu ohrožení státu a válečného stavu

Opatření spojená s přípravami pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu budou plánována a zabezpečena v souladu se zpracovaným a schváleným „Dílčím plánem obrany“²⁴ (dále jen „plán obrany“) jako součástí krizového plánu kraje. Při tvorbě plánu obrany byla uplatněna ustanovení stávajících právních norem z oblasti bezpečnosti ČR, zajišťování obrany ČR, krizového řízení a principy obranné politiky obsažené ve strategických dokumentech přijatých vládou ČR²⁵.

Plán obrany bude sloužit jako základní dokument při vyhlášení stavu ohrožení státu

²³ Zákon č. 241/2000 Sb., o HOPKS ve znění pozdějších předpisů

²⁴ č.j.:11-31/BR/04

²⁵ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů; novelizovaná Bezpečnostní strategie České republiky, schválená usnesením vlády č. 1254/2003; Vojenská strategie České republiky, schválená usnesením vlády č. 578/2004

a válečného stavu. Přitom se budou podpůrně využívat i plánovací dokumenty připravené pro řešení mimořádných událostí a krizových situací (havarijní plán kraje, krizový plán kraje apod.).

5. Přípravenost sil a prostředků

V současné době je IZS funkční a je pravidelně prověřován jak společnými zásahy základních a ostatních složek IZS, tak prováděnými cvičeními.

Přípravenost IZS je závislá na kvalitě koordinační práce HZS ČR ve vztahu k dalším složkám IZS a na připravenosti jednotlivých složek IZS, která zahrnuje personál těchto složek s jeho odbornou úrovní a vybavením pro záchranné a likvidační práce. Bude nadále rozvíjena oblast tvorby a procvičování modelových postupů složek IZS, zpracovaných v dokumentech nazývaných *typové činnosti složek IZS při společném zásahu*. Jednotlivé typové postupy jsou nejlépe ověřeným zdrojem pro odbornou přípravu personálu složek IZS na centrální, krajské i obecní úrovni.

Pro oblast samotného řízení společných zásahů se bude postupně budovat přijatelná informační podpora velitele zásahu se zaměřením na řízení velkých a složitých zásahů ve vazbě na moderní informační metody, např. geografický informační systém IZS, který bude součástí ISKŘ. Ty by měly ulehčit rozhodování velitele zásahu. Současně bude dán důraz na přípravu krizových štábů i štábů velitele zásahu.

Součástí budování IZS je výstavba a provozování ISKŘ. Jeho cílem bude poskytnout nezbytnou informační a komunikační podporu všem základním složkám a vybraným ostatním složkám IZS a dalším orgánům krizového řízení.

5.1. Jednotky požární ochrany a zařízení civilní ochrany

V současné době je zpracováno Nařízení kraje, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území Karlovarského kraje jednotkami požární ochrany²⁶, ze kterého vychází Požární poplachový plán Karlovarského kraje²⁷ jehož nedílnou součástí je Poplachový plán IZS kraje. Dále je zpracována Koncepce požární ochrany Karlovarského kraje²⁸.

Jedním ze základních úkolů jednotek požární ochrany je plnění úkolů na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva²⁹. K tomu budou prováděna instrukčně metodická zaměstnání pro všechny velitele jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí (dále jen „jednotky SDHO“) v počtu 83²⁶. Na tato zaměstnání zpracovalo GŘ HZS ČR učební osnovy včetně testů³⁰. Je možné využít nabízené spolupráce ze strany Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, resp. Vzdělávacích zařízení v jeho působnosti. V rámci tohoto úkolu bude provedeno cvičení s jednotkami SDHO k nouzovému přežití.

V Karlovarském kraji je v současnosti zřízeno celkem 8 zařízení civilní ochrany (dále jen „zařízení CO“). Z toho je zřízeno u obcí 6 zařízení pro zajištění evakuace a u právnických a fyzických podnikajících osob 1 zařízení pro poskytování první pomoci a 1 zařízení pro provádění prací spojených s vyprošťováním osob a k odstraňování následků mimořádných událostí.

Do budoucna bude provedena analýza potřebnosti zařízení CO, vyplývající z provedené analýzy rizik vzniku mimořádných událostí a krizových situací na území Karlovarského kraje, zejména k provádění dekontaminace osob ve stacionárních zařízeních (např. v bazénech) a zařízení CO určených k evakuaci ze zón vnějšího havarijního plánování a zón ohrožených

²⁶ Nařízení č. 1/2006 Karlovarského kraje, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území Karlovarského kraje jednotkami požární ochrany

²⁷ Nařízení č. 2/2006 Karlovarského kraje, kterým se stanoví Požární poplachový plán Karlovarského kraje

²⁸ Koncepce požární ochrany Karlovarského kraje, Karlovy Vary, leden 2004

²⁹ § 70 z. č. 133/1985 Sb., o PO

³⁰ Č.j.:MV-23710-1/PO-2008

zvláštní povodní pod vodními díly I. II. a III. kategorie. Tyto úkoly mohou také plnit předurčené jednotky SDHO.

Z materiálových zdrojů musí být pro úkoly ochrany obyvatelstva využity také objekty a zařízení zřizovaná obcemi a krajem (školy, kulturní domy, sportovní stadiony apod.) a to s jejich personálem posíleným o předurčené jednotky SDHO, plnící specifické úkoly ochrany obyvatelstva.

5.2. Síly a prostředky za válečného stavu

Základním postulátem je, že ochranu obyvatelstva za válečného stavu musí zabezpečovat složky, které tuto činnost provádí v době mimo vojenského ohrožení. Je nutné zabezpečit, aby si složky IZS v období válečného stavu zachovaly svůj personál a vybavení (síly a prostředky). Pro období válečného stavu bude třeba vytvořit uspokojivý systém tak, aby personál zejména základních složek IZS byl posílen o předurčené síly z řad stávajících dobrovolníků. V případě HZS Karlovarského kraje by to měl být zejména personál jednotek SDHO (kategorie JPO II a JPO III), který by se měl začlenit do jednotek HZS Karlovarského kraje. K tomuto záměru je třeba přizpůsobit systémy hospodářské mobilizace a branné povinnosti občanů.

5.3. Operační řízení

V současné době je v Karlovarském kraji jedno Operační a informační středisko HZS Karlovarského kraje, plnící úkoly Krajského operačního a informačního střediska IZS.

V rámci dalšího rozvoje v této oblasti se předpokládá vybudování jednotné informační technologické platformy operačního řízení pro všechny základní složky IZS. Realizace záměru je však podmíněna zajištěním spolufinancování ze strukturálních fondů EU.

6. Materiální a finanční zabezpečení

Nevojenská ohrožení a vzrůstající rozsah jejich možných dopadů vyžaduje adekvátní finanční prostředky na ochranu obyvatelstva.

Výdaje na ochranu obyvatelstva jsou součástí výdajů státního rozpočtu, rozpočtů resortů, ostatních ústředních správních úřadů, územních samosprávných celků a výdajů právnických osob a podnikajících fyzických osob. Z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra budou hrazeny výdaje na výstavbu, modernizaci a provozování infrastruktury jednotného systému varování a vyrozumění a jeho propojování s hromadnými informačními prostředky, výstavbu a provoz informačního systému na podporu krizového řízení, vybavování HZS ČR speciální technikou a přístroji pro zabezpečení záchranných a likvidačních prací, vytváření zásob pro nouzové přežití obyvatelstva postiženého mimořádnou událostí, přípravu obyvatelstva, dotace obcím, právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám na výstavbu koncových prvků jednotného systému varování a vyrozumění, granty občanským sdružením, náhrady výdajů vynakládaných právnickými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva a na zajištění provozu infrastruktury HZS ČR ve vztahu k úkolům ochrany obyvatelstva. Subjekty si zajišťují potřebný objem finančních prostředků ze svého rozpočtu, případně formou dotace nebo daru.

Materiální zabezpečení je v současné době řešeno uložením materiálu určeného k ochraně obyvatelstva v centrálním skladu CO u HZS Karlovarského kraje a ve skladech Základny logistiky Olomouc jako organizační složky MV-GR HZS ČR. Materiál je pravidelně podrobován revizím, zkouškám a ověřováním. V případě použití tohoto materiálu bude nutné vynaložit finanční prostředky na jeho doplnění a obnovu tak, aby zůstala zachována potřebná minimální množství materiálu viz např. kapitola č. 3.4. oblast nouzového přežití.

7. Závěr

Koncepce hodnotí současný stav ochrany obyvatelstva na území Karlovarského kraje. Nastiňuje cíle a směry, kudy by se měla ochrana obyvatelstva v Karlovarském kraji ubírat a uvádí některé zdroje informací ošetřujících tuto oblast a oblasti úzce navazující. Nastiňuje také postupy, jak stanovených cílů dosáhnout v následujícím období do roku 2013 s výhledem do roku 2020.

Postup, odpovědnost a termíny plnění úkolů stanovených pro zvýšení připravenosti opatření k ochraně obyvatelstva jsou uvedeny v „Harmonogramu realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020“.

Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje

Závodní 205, 360 06 Karlovy Vary

Příloha č. 1 k Č.j.HSKV-857/PCNP-2008

Karlovy Vary, 9. června 2008

Počet listů: 3

Schvalují:

.....
plk. Ing. Václav Klemák
ředitel HZS Karlovarského kraje

Harmonogram

realizace opatření vyplývajících z Koncepce ochrany obyvatelstva Karlovarského kraje do roku 2013 s výhledem do roku 2020

Č. opatření	Bod KOO	Text opatření	Odpovídá (gesce)	Spolupracuje	Termín
1.	2.	Vytvoření Programu výchovy a vzdělávání obyvatelstva k jeho bezpečnosti a ochraně při mimořádných událostech a krizových situacích	HZS Karlovarského kraje	Krajský úřad, Obce, Policie ČR, Územní zdravotnická záchranná služba NIDV,	Do konce roku 2010
2.	3.1.	Analýza zabezpečení varování obyvatelstva v zónách havarijního plánování a území ohroženém zvláštními povodněmi vybranými vodními díly I., II. a III. kategorie	HZS Karlovarského kraje	Obce v zónách hav. plánování, obce ohrožené zvl. povodněmi, provozovatelé nebezpečných zařízení (z.59/2006)	Do konce roku 2009
3.	3.2	Stanovení postupu tvorby organizačních opatření pro přednostní zajištění evakuace vybraných skupin obyvatelstva	HZS Karlovarského kraje	Krajský úřad, obce	Do konce roku 2009
4.	3.2.	Příprava organizačních opatření pro přednostní zajištění	Obce	HZS Karlovarského kraje,	Do konce

Č. opatření	Bod KOO	Text opatření	Odpovídá (gesce)	Spolupracuje	Termín
		evakuace vybraných skupin obyvatelstva včetně dopravního a pořádkového zabezpečení		Policie ČR	roku 2010
5.	3.2.	Organizování pracovních jednání a instrukčně metodických zaměstnání s jednotlivými složkami zabezpečujícími evakuaci	HZS Karlovarského kraje	Krajský úřad, Obce, Policie ČR,	Do konce roku 2012
6.	3.4.	Pořízení mobilní kontejnerové soupravy pro zabezpečení nouzového přežití i pro realizaci záchranných a likvidačních prací při řešení mimořádných událostí či krizových stavů	HZS Karlovarského kraje	MV-GŘ HZS ČR, Krajský úřad	Do konce roku 2011
7.	3.4.	Uzavření dohody k nouzovému ubytování a stravování u ORP Ostrov	HZS Karlovarského kraje	ORP Ostrov, školské zařízení	Do konce roku 2008
8.	3.6.	Vytvoření systému poskytování adresné a efektivní humanitární pomoci postiženému obyvatelstvu	HZS Karlovarského kraje	Neziskové organizace, se kterými jsou uzavřené dohody v rámci IZS	Do konce roku 2009 (Po zprovoznění ISKR)
9.	3.8.	Realizace odborné přípravy lektorů v souvislosti s preventivně výchovnou činností, zaměřená na děti a mládež	HZS Karlovarského kraje	Základní složky IZS, Krajský úřad, obce, školy, asociace „Záchranný kruh“ o.s.,	Průběžně
10.	3.8.	Preventivně výchovná činnost zaměřená na obyvatelstvo	HZS Karlovarského kraje	Základní složky IZS, Krajský úřad, obce, školy, asociace „Záchranný kruh“ o.s.,	Průběžně
11.	3.8.	Preventivně výchovná činnost zaměřená na vybrané skupiny obyvatelstva, např. zrakově, sluchově a tělesně postižené.	HZS Karlovarského kraje	Základní složky IZS, Krajský úřad, obce, školy, asociace „Záchranný kruh“ o.s.,	Průběžně
12.	4.1.1.	Aktualizace a upřesňování Krizového plánu kraje a Dílčího plánu obrany	Krajský úřad	HZS Karlovarského kraje a zpracovatelé částí plánů	Průběžně
13.	4.1.3.	Opatření vedoucí ke zvýšení odolnosti subjektů KI	Subjekty KI	Krajský úřad, HZS	Průběžně

Č. opatření	Bod KOO	Text opatření	Odpovídá (gesce)	Spolupracuje	Termín
				Karlovarského kraje, ORP	
14.	4.2.	Upřesňování opatření k ochraně obyvatelstva při zvláštních povodních obsažených v havarijním plánu kraje	HZS Karlovarského kraje	Krajský úřad, určené obce	Průběžně
15.	4.3.	Upřesňování dílčího plánu obrany dle požadavků plánu obrany ČR	Krajský úřad	Krajské vojenské velitelství Karlovy Vary, obce s rozšířenou působností,	Dle požadavků zpracovatelů pl. obrany
16.	5.1.	Cvičení s jednotkami SDHO k nouzovému přežití	HZS Karlovarského kraje	Krajský úřad, obce,	Do konce roku 2013
17.	5.1.	Analýza potřebnosti zařízení CO	HZS Karlovarského kraje	Krajský úřad, obce	Do konce roku 2008
18.	5.1.	Předurčení jednotek SDHO k ochraně obyvatelstva	HZS Karlovarského kraje	Krajský úřad, obce	Do konce roku 2010
19.	5.2.	Vytipování jednotek SDHO kategorie JPO II a JPOIII k plnění úkolů HZS za válečného stavu	HZS Karlovarského kraje	Krajský úřad, obce	Do konce roku 2013